

Svět je plný cizích jazyků, respektive existence cizích jazyků je frekventovanějším, tedy normálnějším jevem než existence jazyka mateřského, který je pouze jediný. Proto je i pravděpodobnější, že se zkoumání tohoto jediného mateřského jazyka budeme věnovat jako rodilí mluvčí, tj. jako ti, kdo si jej osvojili v dětství a mohou spoléhat na tzv. intuici rodilého mluvčího. Z tohoto úhlu pohledu se jazyk na první pohled jeví jako jasný a samozřejmý. I když v něm pod drobnohledem vědeckého bádání objevíme mnoho zajímavostí, je tento objev až jaksí sekundární, protože jsme schopni veškeré vybavení jazyka samozřejmě používat, ať už si jeho zajímavosti uvědomujeme, nebo ne.

Podívat se na jazyk z druhé strany, strany, ze které na něj hledí 99 % světa, tedy jako na jazyk cizí, není pro rodilé mluvčí jednoduché. Je k tomu třeba dlouholetá intenzivní zkušenost s těmi, kteří se na náš jazyk dívají jako na cizí, zatímco se jej učí. Je k tomu potřeba schopnost odpoutat se od vševědoucího pohledu z ptáčích perspektivy a podívat se na jazyk z perspektivy žabí, z perspektivy cizince, kterého jazyk hrozí zavalit, nebude-li rozporcován na dílčí jevy.

Všichni autoři příspěvků tohoto čísla mají dlouholetou zkušenost průvodců dívajících se na češtinu z druhé strany. Věřím proto, že jimi popisovaný pohled na češtinu bude v mnohém obohacující a inspirativní. Pokusili jsme se zde zachytit mnohovrstevný přístup k češtině jako cizímu jazyku. Příspěvky historizujícího charakteru mají za úkol ukotvit v čase vývoj tohoto oboru, ať už jeho praktického, či teoretického zaměření, ale i poukázat na pozici češtiny v současném kulturním světě. Další příspěvky výběrově představují moderní didaktické tendence ve výuce češtiny jako cizího jazyka, bezpochyby jsou stejně významné jako pohledy na vybrané jazykové jevy, které jsou specifické právě dvojím pohledem na analyzované jevy: analýzou vybraného jevu v současné češtině a zároveň i snahou zachytit pravidla, která by cizincům umožnila jejich osvojení. V neposlední řadě do oblasti zkoumání češtiny jako cizího jazyka patří i pohled pragmalingvistický porovnávající vybrané komunikační funkce v mezijazyce jinojazyčných mluvčích s jejich realizací mluvčími rodilými.

Těmito oblastmi zkoumání jistě není problematika češtiny jako cizího jazyka vyčerpána, umožní však snad alespoň náhled do její složitosti a mnohovrstevnatosti.